

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคมในรายวิชา เทคนิคการนำเสนอผลงาน

Effects of Using Service Learning Activities for the Academic Service to the Society in Presentation Techniques Course

สุภาพร เตวียะ

อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Supaporn Tewiya

Lecturer at Western Languages Program, The Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในการบริการวิชาการแก่สังคมในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงานและ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 21 คน และผู้รับบริการจากชุมชนและองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงานที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษาและแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ให้บริการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นมีต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและชุมชน ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.71$) และข้าพเจ้ามีความภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมและข้าพเจ้าพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะอื่น ๆ ระหว่างที่ทำโครงการรับใช้สังคม เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.57$) จากการสัมภาษณ์นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกว่าได้รับประสบการณ์ในการทำโครงการและมีความมั่นใจที่จะติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและผู้ประกอบการในชุมชน ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม และได้ฝึกการแก้ไขปัญหา เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำโครงการสำเร็จและมีความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้กับผู้ด้อยโอกาสและผู้อื่นในสังคม และส่วนใหญ่ต้องการทำโครงการเพื่อสังคมต่อไปในอนาคตและจากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการแก่สังคมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม/การบริการวิชาการแก่สังคม

Abstract

This research aimed to 1) study the effects of using service learning activities for academic service to the society in the instruction in EIL 2210 Presentation Techniques Course, 2) to study the opinion of students towards service learning activities. The population of the study consisted of 21 students in English

Studies major, Western Languages program, Chiang Rai Rajabhat University and 3 service receivers. The research instruments were a learning plan in EIL 2210 Presentation Techniques course using service learning activities, a questionnaire and interview forms of the students and the service receivers. The questionnaire was analyzed by using mean and standard deviation. The interview forms were analyzed by using content analysis.

The results of study revealed that the overall opinion of the students towards service learning activities was at the highest level. ($\bar{X} = 4.50$). When considered in each item, the highest mean was “I was satisfied that I had a chance to do something benefits to others and society” ($\bar{X} = 4.81$) “I was satisfied with the practice of presentation and communication skills correctly” ($\bar{X} = 4.71$). The items of “I was proud of myself after doing service learning activities” and “I was satisfied that I had a chance to practice in other skills , such as problem solving skill during service learning project respectively ranked ($\bar{X} = 4.57$). The findings from the interview of students appeared that most of them gained experience in doing project, had more confident in contacting with the non governmental organization and entrepreneurs in the community, learnt working in team and solved problems. Moreover, they were also proud to do something beneficial for the disadvantaged people and the others in the society and most of them also needed to do the project for society in the future. From the interview of the service receivers, they were also very highly satisfied with the services.

Keywords : Service Learning/ Academic Service to Society

บทนำ

การบริการวิชาการแก่สังคมนั้นถือเป็นภารกิจหลักอีกภารกิจหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ที่สถาบันพึงให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและในด้านที่สถาบัน มีความเชี่ยวชาญ การให้บริการทางวิชาการอาจให้โดยให้เปล่าหรือในเชิงพาณิชย์ โดยให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และสังคมรูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของสถาบัน เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ การให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุมหรือสัมมนาวิชาการ ตลอดจนการทำงานวิจัย การให้บริการทางวิชาการเพื่อตอบคำถามต่างๆ หรือเพื่อตอบสนอง ชี้นำ และเตือนสติสังคม (สมศ., 2555 : 36) นอกจากเป็นการทำประโยชน์ ให้สังคมแล้ว สถาบันยังได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์และนักศึกษาอันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ทางการจัดการเรียน การสอน

ทั้งนี้ นอกจากอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย จะสามารถให้บริการวิชาการแก่สังคมแล้ว นักศึกษาซึ่งจะเป็นบัณฑิตในอนาคตควรได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการนำความรู้ความสามารถที่ตนเองได้ศึกษาไปทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนเช่นกัน ดังที่ วิจารณ์ พานิช (2552) อดีตประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้บรรยายพิเศษในเรื่อง “ทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : การยกระดับการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” ว่าสถาบัน อุดมศึกษาต้องปรับตัวเข้ากับระบบต่างๆ ของสังคมมีการเชื่อมโยงกับภาคชีวิตจริง สภาพสถานการณ์จริงในสังคม ภาคการอาชีพ ภาคการทำงาน ภาคชุมชนท้องถิ่น ภาคราชการ ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม โดยการเชื่อมโยงความรู้กับการนำความรู้ไปใช้ในการถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์ในสังคม ทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนสังคม รับใช้คนในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นภารกิจของมหาวิทยาลัย ในการทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นและสังคม และเป็นการบริการวิชาการแก่สังคมนั่นเอง

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการในด้านวิชาการและ

ความต้องการของชุมชนเข้าด้วยกัน โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ส่วนสถาบันการเรียนรู้การบริการสังคมแห่งชาติ (NSLC : National Service-learning Clearinghouse อ้างใน The Center of Teaching, University of Vanderbilt, 2559) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่าเป็นกลวิธีการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการการบริการชุมชนอย่างมีความหมาย เข้ากับการเรียนการสอนและมีการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อสอนความรับผิดชอบต่อสังคมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการ และปัญหาของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน วางแผนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาคิดพิจารณาไตร่ตรอง จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอด หลักการหรือสมมติฐานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลอง หรือประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ และมีการประเมินผลอย่างชัดเจน (ทิตานา แชมมณี, 2550 : 132) ถือเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาและสร้างประโยชน์ให้กับในชุมชนได้ต่อไป นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมยังเป็นการฝึกการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาทักษะภายในตนเอง ในปัจจุบันการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมถือเป็นวิธีการสอนที่ตรงกับเป้าหมาย ของการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่ให้การศึกษากับผู้ใหญ่ ให้มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกในสังคม (Prentice, 2007 : 135)

ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ที่ชี้ให้เห็นว่าสามารถพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ เช่น ในด้านพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ ดังปรากฏผลในงานวิจัยของจูลี ท้าววงศ์ (2552) ที่ได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและศึกษาผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80% ในการทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นักศึกษามีความกระตือรือร้นและการทำงานร่วมกันในระดับสูง ส่วนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ดีมากและผลสัมฤทธิ์ของชุมชนที่ได้รับบริการทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ดีมาก นอกจากนี้พัชรินทร์ เสดะจันทร์ (2550)

ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่มีต่อการปรับตัวเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีการปรับตัวเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัยน้อยจำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัย ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีการปรับตัวเข้ากับสังคม ในมหาวิทยาลัย ดีขึ้นมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อการบูรณาการการบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน ซึ่งจะเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับความต้องการขององค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในชุมชนเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพราะในรายวิชานี้ มุ่งเน้นการนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษ มีจุดประสงค์รายวิชาและเนื้อหารายวิชาที่สามารถปรับให้เข้ากับกิจกรรมการรับใช้สังคมได้ โดยหวังว่าในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนี้ นักศึกษาจะได้ฝึกกระบวนการคิด การทำโครงการ และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม มีการสัมผัสถึงปัญหาและความต้องการ ขององค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในชุมชน มีการวิเคราะห์ศักยภาพของตนในการให้บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงที่เน้นความต้องการขององค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบการรับใช้สังคมนั้นจะสามารถตอบโจทย์ ในเรื่องของภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยในการให้บริการแก่สังคมได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในการบริการวิชาการแก่สังคมในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและผู้รับบริการจากชุมชน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่เรียนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน โดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงและผู้รับบริการจากชุมชนจำนวน 3 คนที่นักศึกษาได้ไปทำโครงการรับใช้สังคม

ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการบริการวิชาการแก่สังคม

ขอบเขตด้านระยะเวลาและเนื้อหาวิชา

การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้จะใช้ ในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน จำนวน 3 หน่วยกิต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เป็นเวลา 15 สัปดาห์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการดังนี้ ศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการนำเสนอตามลำดับดังนี้ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- 1) แผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน จำนวน 3 หน่วยกิต ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

2) แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อ สะท้อนความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและประโยชน์ที่ได้รับหลังการบริการวิชาการแก่สังคม

3) แบบสอบถามนักศึกษาเพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งหมด นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาเนื้อหาและความสอดคล้องกับงานวิจัย โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6-0.8 ในทุกเครื่องมือ ส่วนแผนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 4.79
4. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ และเนื้อหา
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของแบบสอบถาม นำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80
6. นำเครื่องมือที่ปรับแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมในลักษณะการทำโครงการเพื่อรับใช้สังคม มีกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้
- ระยะที่ 1** ก่อนการดำเนินโครงการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย

1.1 การสร้างความตระหนักในการบริการวิชาการแก่สังคม สร้างแรงจูงใจในการรับใช้สังคม

1.2 การสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษา สืบหาความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงานและผู้ประกอบการ โดยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์องค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในชุมชน มีการวางแผนงานร่วมกันกับหน่วยงานและผู้ประกอบการ จัดเตรียมโครงการ โดยการสืบค้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 ระหว่างการดำเนินโครงการ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย

2.1 การดำเนินโครงการในชุมชน

โดยอาจารย์คอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อนำแผนการที่วางไว้ไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง

ระยะที่ 3 หลังการดำเนินโครงการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

3.1 การประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสรุปและนำเสนอการสะท้อนคิดและประเมินความสำเร็จของโครงการ สรุปทบทเรียนที่ดีและแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ

ทั้งนี้ได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน มีการนำเสนอโครงร่างโครงการและผลจากการทำโครงการเป็นภาษาอังกฤษ

2. สัมภาษณ์นักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อสอบถามความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหลังจากการบริการวิชาการแก่สังคม

3. ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4. สัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา

5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อจัดทำสรุปต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ในการบริการวิชาการแก่สังคมในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน พบว่า หลังจากที่ได้อบรมหมายให้นักศึกษาไปสัมภาษณ์ถึงประวัติและความต้องการขององค์กรเอกชนและผู้ประกอบการในชุมชน ในเขตบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย นักศึกษาจำนวน 21 คน ได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ในการทำโครงการรับใช้สังคม ดังนี้ กลุ่ม 1 ต้องการทำเมนูและคำอธิบายอาหารเป็นภาษา ต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีนและญี่ปุ่นให้กับผู้ประกอบการด้านอาหารที่ไนท์พลาซ่า จังหวัดเชียงราย ส่วนกลุ่ม 2 และ 3 ต้องการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสในองค์กรเอกชน 2 แห่ง ในรูปแบบของกิจกรรมสอนเพื่อจัดกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ ชื่อของใช้ที่ขาดแคลนและเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับเด็กในองค์กร

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคและวิธีการแก้ไข สรุปได้ดังนี้ ในกลุ่มที่บริการวิชาการแก่ผู้ประกอบการในชุมชน ซึ่งจัดทำเมนูเป็นภาษาต่างประเทศให้ นั้น พบอุปสรรคในการทำเมนูในการออกแบบเมนูให้สวยงาม ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้แก้ปัญหา โดยการค้นหาตัวอย่างเมนูจากอินเทอร์เน็ต นอกจากนั้น ยังมีปัญหาในด้านภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นเนื่องจาก นักศึกษาเรียนในสาขาภาษาอังกฤษศึกษา จึงแก้ปัญหาโดยการขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทั้ง 3 ภาษา ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาก่อนการพิมพ์เมนู ส่วนกลุ่มที่ 2 และ 3 พบปัญหาในการนัดหมายเพื่อทำงานกลุ่ม เนื่องจากบางคนต้องทำงานพิเศษระหว่างเรียน จึงแก้ปัญหาโดยแบ่งงานกันทำให้ชัดเจน และกลุ่ม 3 ยังพบปัญหาในการควบคุมการจัดกิจกรรมกับเด็กๆ ในองค์กร ซึ่งมีอายุคละกันและมีจำนวนมาก ทำให้คุมได้ยาก นอกจากนั้น ในการสำรวจความต้องการของหน่วยงานและผู้ประกอบการในชุมชน นักศึกษาบางคนพบอุปสรรคในเรื่องของการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเอกชน เพื่อขอข้อมูลในเรื่องของประวัติขององค์กร ลักษณะการทำงาน และความต้องการขององค์กร เนื่องจากบางหน่วยงานปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล นักศึกษาจึงต้องหาองค์กรใหม่และอุปสรรคด้านเวลา เนื่องจากระยะเวลาในการทำโครงการค่อนข้างสั้น และใกล้กับช่วงสอบปลายภาคทำให้ไม่สามารถระดมทุนในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กด้อยโอกาสได้มากเท่าที่ควร

ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในรายวิชานี้ นอกจากการได้เรียนรู้การใช้ศัพท์ สำนวนที่ถูกต้องเหมาะสมและขั้นตอนในการนำเสนอในห้องเรียนแล้ว ในการทำโครงการรับใช้สังคมนอกห้องเรียน นักศึกษายังได้รับประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเมนูเป็นภาษาอังกฤษได้ ประสพการณ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการ การเรียนรู้การทำงานนอกห้องเรียนในสังคม ฝึกการให้มากกว่าการรับอย่างเดียวยังมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ฝึกการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ฝึกการทำงานเป็นทีม การจัดการโครงการให้ประสบความสำเร็จ

เมื่อสอบถามถึงความรู้สึกหลังจากที่ได้ทำโครงการรับใช้สังคม นักศึกษาได้สะท้อนความคิดว่า นักศึกษารู้สึกดีใจที่ได้ให้ความรักและความรู้ภาษาอังกฤษให้กับเด็กๆ การทำโครงการให้กับเด็กด้วยโอกาสทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและโชคดีกว่าคนอื่นๆ ในสังคม เกิดความภาคภูมิใจที่สามารถทำงานสำเร็จและมีความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้กับชุมชน เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์อาหารไทย ทำให้ผู้ประกอบการขายอาหารได้เพิ่มขึ้น มีลูกค้าชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการทำโครงการเพื่อสังคมและเพื่อช่วยเหลือเด็กด้วยโอกาสอีกในอนาคต นักศึกษาได้ให้คำแนะนำในการทำโครงการในลักษณะนี้ว่า การทำโครงการ ควรมีการวางแผนโครงการให้เป็นขั้นตอน ต้องเข้าใจในการทำโครงการมีแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนและควรทำงานเป็นทีม

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาพบว่ามีความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ประกอบการในชุมชนรู้สึกดีใจที่นักศึกษา มาช่วยทำเมนู หลากภาษาให้ฟรี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าให้ลูกค้าต่างชาติ ส่วนตัวแทนขององค์กรเอกชน ยินดีที่นักศึกษามามอบของขวัญของใช้ จัดกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ และเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับเด็กในองค์กรที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและชุมชน ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.71$) และข้าพเจ้ามีความภูมิใจในตนเองมากขึ้น หลังจากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมและข้าพเจ้าพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะอื่นๆ ระหว่างที่ทำโครงการรับใช้สังคม เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้าพเจ้าชอบการทำกิจกรรมในรูปแบบการรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.19$)

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยากทำกิจกรรมเพื่อรับใช้สังคมลักษณะนี้อีก เพื่อที่จะได้ฝึกฝนความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม โดยอยากมีเวลาในการเตรียมกิจกรรมมากกว่านี้ บางคนเสนอให้เพิ่มกิจกรรมนอกจากการทำโครงการ เช่น การเป็นอาสาสมัคร เป็นต้น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อการบูรณาการการบริการแก่สังคมกับการเรียนการสอนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงาน จากการศึกษาสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่พอใจที่ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้องมีความภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมและพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะอื่นๆ ระหว่างที่ทำโครงการรับใช้สังคม เช่น ทักษะการแก้ปัญหาแม้ว่าจะมีอุปสรรคในการทำงานบ้าง แต่นักศึกษาก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาได้รับประโยชน์หลายประการทั้งในด้านวิชาการและทักษะอื่นๆ จากการทำโครงการรับใช้สังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lawler (2008) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมได้รับความรู้ในเชิงวิชาการมากขึ้น มีการพัฒนาตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นผลจากการมีส่วนร่วมในการทำงานในชุมชน รวมทั้งงานวิจัยของพัชรินทร์ เสตะจันทร์ (2550) ที่พบว่านักศึกษามีการปรับตัวเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัยดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่สะท้อนถึงทักษะที่ได้รับ

นอกเหนือจากวิชาการ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การติดต่อประสานงานยังตรงกับแนวคิดของ Berman (1999 : 18) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต เช่น การตระหนักถึงความสำคัญของการตรงต่อเวลา การประสานงานกับผู้อื่น เป็นต้น และ Davidson *et al.* (2010 : 443) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมว่าช่วยเสริมสร้างในส่วนของความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์ ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์กรเอกชน 2 แห่ง ได้แก่ มูลนิธิบ้านนิมิตใหม่ และอากาเป่ ซึ่งเป็นมูลนิธิที่ดูแลเด็กกำพร้าในจังหวัดเชียงราย รู้สึกดีใจที่นักศึกษาทำกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษให้น้องและเลี้ยงอาหารกลางวัน โดยอยากให้มีการจัดกิจกรรมอย่างนี้อีกส่วนอีก 1 แห่งเป็นธุรกิจท้องถิ่น ได้แก่ ร้านบัวลอยป่าอ้วน ซึ่งตั้งอยู่ในย่านไนท์ตลาด เชียงราย ซึ่งมีชาวต่างชาติจำนวนมากรู้สึกดีใจที่นักศึกษาช่วยทำแผ่นป้ายและเมนู หลายภาษาเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าของตนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และหวังว่าจะได้ช่วยให้มีลูกค้าต่างชาติเพิ่มขึ้นซึ่งตรงกับงานวิจัยของสิตา ทายะติ (2556) ที่พบว่าผู้ประกอบการที่ได้รับชิ้นงานจากผู้เรียนที่เรียนผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- จური ท้าววงศ์. (2552). การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา : ชลบุรี.
- ทิตนา เขมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ เสดะจันทร์. (2550). ผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ที่มีต่อการปรับตัวเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- วิจารณ์ พานิช. (2552). บรรยายพิเศษเรื่อง ทิศทางการอุดมศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: การยกระดับการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. ค้นเมื่อ มกราคม 21 , 2553, จาก http://www.km.thaicyberu.go.th/QA2552/data_020752_11.pdf.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท พลัส.

ทั้งนี้ เนื่องจากการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นให้บริการในแบบให้เปล่า โดยเน้นการให้บริการฟรี ในหลายด้าน ทั้งการจัดกิจกรรมให้ความรู้ภาษาอังกฤษและมอบของที่จำเป็นให้กับองค์กรเอกชน และด้านการช่วยในการประชาสัมพันธ์สินค้าของผู้ประกอบการ ในชุมชนโดยการให้ภาษาต่างประเทศที่ถูกต้องและนำเสนอในรูปแบบที่สวยงามและน่าดึงดูดใจสำหรับลูกค้าและผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ประกอบการในชุมชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้น จะเห็นว่าการบูรณาการการบริการวิชาการแก่สังคมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมกับการเรียนการสอนในรายวิชา EIL 2210 เทคนิคการนำเสนอผลงานของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์สามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งตัวผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและทักษะนอกห้องเรียนอื่นๆ เช่น ทักษะสังคม ทักษะชีวิต รวมทั้งตัวผู้ประกอบการในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้บริการวิชาการแก่สังคมในทุกรายวิชาที่สามารถบูรณาการได้
2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการในการให้บริการวิชาการแก่สังคมที่จะสามารถปรับให้เป็นการทำกิจกรรมที่จะสามารถทำให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนได้

- สีตา ทายะติ. (2556). การบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในชุมชนรอบมหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์นจังหวัดเชียงใหม่. *FEU Academic Review*, 7(1), หน้า 132-139.
- Berman, S. (1999). **Service learning for the multiple intelligences classroom**. Illinois: Skylight Training and Publishing Inc.
- Davidson, W.S., *et al.* (2010). Students experiences of the adolescent diversion project: A community-based exemplar in pedagogy of service learning in American. **Journal of Community Psychology**, 46, 472-481.
- Lawler, K.B. **Service-learning and the Development of Professional Nursing Values in Adult Undergraduate Students**. (Doctor of Education Dissertation). Pennsylvania : Widener University, 2008.
- Prentice, M. (2007). **Service learning and civic engagement**. [online]. Available Springer Science and Business Media, LLC 2007. (2010, July 7).
- Center for Teaching, University of Vanderbilt. **What is service or community engagement ?**. acquired 10 February 2016, from <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-through-community-engagement>.